

تبیین عوامل زیرساخت های شهری با رویکرد عوامل تاثیرگذار بر اقلیم طبیعی (زلزله)

نویسنده اول^۱، مهرداد فراهانینویسنده دوم^۲، نازیلا پورموسویان^۱ کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری، کارشناس محاسب درآمد و نوسازی شهرداری منطقه دو^۲ کارشناسی ارشد شهرسازی دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین، کارشناس ارشد اداره املاک و مستغلات شهرداری منطقه ۲

تهران/EMAIL: sofiamosaviyan@gmail.com

چکیده

سکونت‌گاه های شهری به عنوان یک واحد جغرافیایی، تحت تاثیر عوامل مختلفی در بستر جغرافیایی و در قالب روابط انسان و محیط شکل گرفته اند. برای دستیابی به توسعه همه جانبه این سکونت گاه ها شناخت عوامل طبیعی و تنگناهای توسعه ضروری است. شهر به عنوان یک پدیده پویا در فضای محیط بوده و توسعه فیزیکی آن همواره انسان را وادار به برنامه ریزی می کند، لذا مطالعات در زمینه ویژگی های طبیعی زمین از همه جوانب باید در نظر گرفته شوند. توجه به عوامل طبیعی، جغرافیایی و محیطی از این جهت که این عوامل بستر و جایگاه اصلی شهر را تشکیل داده اند و علاوه بر آن می توانند کلیه اجزای طراحی شهری نظیر مکان، شکل، ساختار و بافت شهر را تغییر دهد حائز اهمیت است. به طوری که امروزه کلیه تفکرات برنامه ریزی شهری نقش طبیعت و عوامل اکولوژیک را اساسی ترین عوامل تاثیرگذار توسعه شهری می داند. هدف تحقیق حاضر آن است با در نظر گرفتن عوامل طبیعی به انتخاب مکان مساعد برای احداث شهر پی ببریم، امروزه با توجه به نیاز جوامع بشری می بایست مکان انتخابی شهر با اولویت اول امنیت شهروندان و در الویت های بعدی؛ ایجاد و تسهیل دسترسی به امکانات، امکان توسعه شهری برای بیست و پنج سال آینده، برنامه ریزی گردد. در این تحقیق در نظر است با استفاده از روش مطالعه اسنادی به بررسی عوامل طبیعی موثر در مکان گزینی شهرها پرداخته شود. عوامل طبیعی به اصطلاح عواملی می باشند که بصورت طبیعی وبدون مداخله بشر ایجاد شده اند. این عوامل می توانند گاهی در نقش عوامل مثبت و گاهی نیز در حکم عوامل بازدارنده در انتخاب مکان شهر ظاهر شوند.

واژه های کلیدی

عوامل طبیعی، عوامل اکولوژیک، برنامه ریزی شهری، حریم گسل، حریم رودخانه، مقاومت خاک.

مقدمه

سکونت گاه های شهری به عنوان یک واحد جغرافیایی، تحت تاثیر عوامل مختلفی در بستر جغرافیایی و در قالب روابط انسان و محیط شکل گرفته اند. برای دستیابی به توسعه همه جانبه این سکونت گاه ها شناخت عوامل طبیعی و تنگناهای توسعه ضروری است. شهر به عنوان یک پدیده پویا در سیستم فضایی محیط بوده و توسعه فیزیکی

آن همواره انسان را وادار به برنامه ریزی می کند. رشد روز افزون شهرها و روستاهای بزرگ به تخریب زمین های کشاورزی محدود نشده، بلکه مهمتر از آن تنشهای شهری چون افزایش بهای زمین، ایجاد تفریحگاه و بطور کلی تغییر و تبدیل کاربری ها، تبعات مخربی در این زمینه داشته و دارد. (سرور: ۱۳۸۵). از اینرو مطالعات و پژوهش ها، به ویژه در زمینه ویژگی های طبیعی زمین از همه جوانب باید در نظر گرفته شوند. در غیر این صورت اولین تاثیرات مخرب بر طبیعت و چشم انداز آن و به صورت غیر مستقیم پیامدهای جبران ناپذیری برای انسان و سکونتگاه های آن در پی دارد. فرایند هایی از قبیل نشست زمین، فرسایش خاک، و تغییر آبراهه، زلزله، سیل و تحریک دامنه ها به عنوان برخی از عوامل طبیعی همواره می توانند در سیستم شهر موثر باشند. به دلیل ارزیابی و برنامه ریزی توصیفی در بسیاری از مطالعات شهری نقش عوامل طبیعی در برنامه ریزی ها کم رنگ تر دیده می شود. این امر به ویژه در نسل جدید برنامه ریزان صریحا دیده می شود به طوری که به صورت فزاینده تنها با برنامه ریزی شهر و حومه بدون در نظر گرفتن عوامل طبیعی آشنا شد (هوک، ج، ام: ۱۹۹۳) توجه به عوامل طبیعی، جغرافیایی و محیطی از این جهت که این عوامل بستر و جایگاه اصلی شهر را تشکیل داده اند و علاوه بر آن می توانند کلیه عناصر و اجزای طراحی شهری نظیر مکان، شکل، ساختار و بافت شهر را تغییر دهد حائز اهمیت است. به طوری که امروزه کلیه تفکرات برنامه ریزی شهری نقش طبیعت و عوامل اکولوژیک را اساسی ترین عوامل تاثیرگذار فرایند توسعه شهری می داند. هدف تحقیق حاضر آن است با در نظر گرفتن عوامل طبیعی به فرایند ها و الگوهای انتخاب مکان مساعد برای احداث شهر پی ببریم. حال آنکه پیش از هر چیز رعایت توسعه پایدار را مدنظر قرار دهیم، بدین معنا که انسان اطمینان یابد کلیه اقدامات آن برای برطرف نمودن نیازهای کنونی اش بدون به خطر انداختن توانایی نسل آینده باشد. (نفیسه مرصوصی ۱۳۹۱: ۸). شناسایی قابلیت ها و توانمندی های سرزمین پیش از بارگذاری فعالیت های گوناگون بسیار حائز اهمیت است. در غیر این صورت استفاده از قابلیت های سرزمین به نوعی صورت می گیرد که محدودیت های طبیعی و اکوژیک مانع از استمرار فعالیت شده، عملا بسیاری از سرمایه گذاری های انجام شده به هدر خواهد رفت. بنابراین این مهم است که بر استعداد